

De een zijn dood, is de ander zijn brood

Beheer van bladluis met natuurlijke vijanden

Luizen in bomen zijn een grote last omdat ze honigdauw produceren. Dat valt letterlijk op alles wat eronder staat: op auto's, beplanting, bestrating en zitmeubilair met het gevolg dat alles kleverig en smerig wordt. Bijkomend nadeel is dat honigdauw andere insecten aantrekt, zoals mieren en bromvliegen. Op drukke, publieke plaatsen wordt dit door de recreant of passant als hinderlijk ervaren. Daarnaast kunnen op deze honigdauw op planten ook schimmels groeien die bladeren en vruchten een zwartgrijze kleur geven: roetdauwschimmels.

De meeste overlast vindt, afhankelijk van de weersomstandigheden, plaats tussen mei en augustus. Als het koud is, produceren de luizen minder honigdauw, maar als het warmer is, dan worden ze extra actief. Bladluizen komen vooral voor in lindebomen, maar soms ook in esdoorns, haagbeuken of eikenbomen.

Tijdig ingrijpen en weten waarmee je bezig bent 'Chemische bestrijding van plagen is in veel gevallen nauwelijks nog uitvoerbaar', stelt Willemijns. 'Noch wordt dat gedragen door

bevolking en gemeentelijke overheden. In toepassing van een Europese richtlijn heeft Vlaanderen bovendien gekozen om vanaf 1 januari 2015 een nulgebruik voor gewasbeschermingsmiddelen in te voeren op alle publiek openbare plaatsen en parken. Bijgevolg is een alternatieve aanpak op deze locaties de enige mogelijkheid.'

De Sanac Groep, dé leidinggevende toeleverancier voor de land- en tuinbouw en openbare groendiensten in België en Noord-Frankrijk, heeft nu een effectief biologisch middelenpakket in te zetten tegen bladluis, namelijk de gaasvlieg en de galmug.

De Clercq: 'Deze predatoren nemen wij af van het bedrijf Biobest, die tal van verschillende predatoren kweekt en wereldwijd levert. Wij zorgen daarna voor de juiste clause afwerking, dus voor de uitzetting en de opvolging. In Munkzwalm was ik zelf telkens aanwezig bij de opstart van de uitzetting van deze beestjes. Toen gemeentewerkers door hadden hoe het diende te gebeuren, liet ik het verder aan hen over. Je moet dus goed opvolgen, tijdig ingrijpen en weten waarmee je bezig bent. Ook het tijdstip,

Tachtig oude eiken in Munkzwalm (Belgisch Oost-Vlaanderen) leden jarenlang onder een ware bladluizerreur. De bomen stonden dicht bij huizen en de bewoners vonden dat ze weg moesten. De gemeente schakelde Sanac in, die de bladluizenplaag op biologische wijze tot bedaren wist te brengen. 'Het ging nu om eikenbomen, maar dezelfde behandeling kan uiteraard ook worden toegepast bij lindes', zeggen Sanacs technisch commercieel verantwoordelijke Tanja de Clercq en hoofd Technische Dienst Sierteelt Peter Willemijns.

het seizoen en de weersomstandigheden zijn heel belangrijk.'

Lieveheersbeestjes niet agressief genoeg

De acties tegen de bladluis in de tachtig oude eikenbomen moesten plaatsvinden van een overkoepelende organisatie van het Vlaams Gewest (Agentschap Wegen & Verkeer). Inmiddels was er ook al sprake van een petitie van bewoners die de bomen daar door de ernstige overlast wilden hebben. Ze mochten vanwege hun leeftijd echter niet gekapt worden. Ook waren ze beeldbepalend voor die straat, dus moest er een andere oplossing komen. De gemeente Munkzwalm had twee jaar daarvoor al lieveheersbeestjes ingezet om de bladluizen in deze bomen te bestrijden, maar dat had heel weinig gewerkt. Ze bleken volgens De Clercq niet agressief genoeg. 'Lieveheersbeestjes peuzelen hier en daar wel wat, maar toch zijn ze geen grondige opruimers van bladluizen. Daarnaast werken ze niet snel en ook niet afdoende. De gemeente zat echter een beetje met de handen in het haar en richtte zich tot ons.'

Gaasvlieg kan geen populatie opbouwen

Op 14 juni 2013 werd daarom allereerst de *Chrysopa carnea* uitgezet, de gaasvlieg.

'Gaasvlieglarven zijn bijzonder vraatzuchtige beesten die wel 200 bladluizen per dag kunnen verslinden', legt De Clercq uit. De volwassen gaasvlieg is echter geen natuurlijke vijand van luizen en voedt zich met nectar, pollen en zelfs honingdauw. Deze inheemse predator is dus erg effectief in het bestrijden van bladluis. Aangezien de larven niet kunnen vliegen, moeten zij zo dicht mogelijk bij de haarden van de prooidieren worden aangebracht, dus midden de bladluishaarden in de boomkruin.'

Willemijns: 'Maar een populatie opbouwen en dus langdurig de plaag onderdrukken, dat kan deze gaasvlieg niet. Daartoe moet men met een hoogwerker van boom naar boom, om bij windstil weer de gaasvliegen, die in een soort van houtsnipper worden vervoerd, op de takken te leggen.'

Groenstrook onder de boom

Precies twee weken na het uitzetten van de gaasvliegen zijn vervolgens de larven van de *Aphidoletes aphidimyza*, een galmugsoort, aangebracht in de boomkruinen. Deze galmuglarven werden in emmers vervoerd, daarna werd er een gaatje in het deksel van de emmer gemaakt. De helft van de emmer is gevuld met vochtige teelaarde, vervolgens doe je er krantenpapier bovenop om condens te kunnen opnemen. Dit is

de ideale voedingsbodem voor de groei van deze larven.

Willemijns: 'Door het gaatje in het deksel ontsnappen de volwassen galmuggen na een tijdje. De wijfjes vliegen op hun beurt dan naar de bladluiskolonies in de boom en zetten er groepjes eitjes af. De larven die hier dan ontluiken, kunnen zich voeden met zeventig verschillende bladluissoorten. Ze kunnen bladluizen waarnemen binnen een straal van ongeveer 2,5 centimeter. Volwassen galmuggen zijn, evenals de eerst ingezette predator, geen luisparasieten en voeden zich met honingdauw.'

In tegenstelling tot verschillende andere galmugsoorten, berokkent deze galmug geen schade aan de planten, geen gallen, zegt De Clercq. 'Hierdoor ontstaat er 'n lange periode van onderdrukking van de bladluizenplaag. Er worden nieuwe haarden door de beestjes zelf aangelegd, waardoor die zich het jaar erop opnieuw tegoed doen aan de bladluizen. Daarom is het ook belangrijk dat er onder de boom een groenstrook is. De larven kunnen dan in de vochtige grond verpoppen en opnieuw een generatie opstarten. De uitzetemmertjes dienen ook als kweekplek in de bomen.'

Tijdens de operatie in Munkzwalm is gebruikt: 2000 ex/boom *Chrysopa c.* (dus een 16 x 10 000 ex totaal), 1500 ex/boom *Aphidoletes a.* (dus een

120 x 1000 ex totaal). Na drie weken was de *Chrysopa* verdwenen, dus zij vestigen zich niet in de bomen. Vandaar dat het logisch is dat beide predatoren worden aangewend voor de volledige schoonmaak. 'Galmuggen en gaasvliegen kunnen eveneens heel goed bij lindebomen worden ingezet, daarin zit geen verschil', besluit Willemijns.

Herco Vlottes

Bij elk (p)luisje in de boom klagen we, laat de boom voor wat 'ie is en geniet ervan

Stuur of twitter dit artikel door!

Scan of ga naar:

www.boomzorg.nl/artikel.asp?id=19-4656

Tanja de Clercq

Peter Willemijns